

Navnið spillir ongan

Í 1988 fingi vit lóg um samhaldsfastan arbeiðsmarknaðar eftirlønargrunn. Eftir lógini skuldi hesin grunnur fara at virka frá 1. januar 1990. Tá skuldu tær fyrstu inngjaldingar fara fram. Fyrstu útgjaldingar skuldu so fara fram trý ár seinni.

MEN tvey fylgjandi landsstýri sýndu hvørki vilja ella áhuga fyrri at gera tær neyðugu teknisku fyrirreikingarnar, soleiðis at grunnurin kundi fara til verka. Allir flokkar, uttan javnaðarflokkurin, vóru við til at manna hesi bæði landsstýrini. Tað kom eisini í ljósmála, at fleiri av hesum flokkum, beinleiðis vóru ímóti eini samhaldsfastari eftirlønarskipan.

Í november 1990 fingi vit lög-

tingsval í ótíð. Eftir valið skipaði javnaðarflokkurin landsstýri saman við fólkaplokkinum. Undir samgongusamráðingunum varð semja gjord í samhaldsfasta eftirlønarspurninginum. Gamla lógin varð sett úr gildi. Ístaðin fingi vit nýggja lóg um arbeiðsmarknaðareftirløn. Munurin ímillum gomlu og nýggju lógina, er ógvuliga lítill, fyrri ikki at siga púra ongin.

EFTIR gomlu lógini skuldu partarnir á arbeiðsmarknaðinum um gjalda hvør sitt prosent inn í grunnin. Stigvíst skuldi hetta eftir nøkrum árum hækka til tvey prosent. Í nýggju lógini er inngjaldið sett til eitt hálvt prosent frá hvørjum. Í 1988 høvdu vit framvegis búskaparligan vøkstur. Tí var tað rætt at seta inngjaldið til eitt prosent. Tað var eisini rætt at seta sær sum mál at enda við tveimum prosentum frá

hvørjum parti. Men síðani tá hevur talan verið um búskaparlaga niðurgongd.

TÁ vit hava búskaparligan vøkstur, er tað skilagott og rætt at taka pening inn frá fólki fyrri harvið at tálma nýtsluni, meðan hetta ikki so væl letur seg gera tá talan er um búskaparlaga niðurgongd. Tá vit aftur fáa búskaparligan vøkstur, eiga vit at endurskoða reglurnar um inngjaldið í grunnin, og umhuga eina hækking í inngjaldinum. Tá kunnu vit móguliga rækka teimum tveimum prosentum, sum var málsetningurin í gomlu lógini.

NÝGGJA lógin ber heitið: »Lóg um arbeiðsmarknaðar eftirlønargrunn«. Gamla lógin bar heitið: »Lóg um samhaldsfastan arbeiðsmarknaðar eftirlønargrunn«. Orðið »samhaldsfastur« er sostatt ikki í lógini longur. Men skip-

anin er framvegis samhaldsføst. Allir arbeiðsgevarar, sum útgjalda løn, skulu rinda eitt hálvt prosent inn í grunnin. Øll tey, sum taka ímóti løn, skulu somuleiðis rinda eitt hálvt prosent inn í grunnin. Og øll tey, sum hava rætt til fólkapensjón, fáa eins stóra arbeiðsmarknaðareftirløn. Hetta uttan mun til hvussu mikið tey hava goldið.

SOSTATT er hetta ein samhaldsføst skipan. Og sum orðatakið sigur: Navnið spillir ongan — heldur ikki ta samhaldsføstu arbeiðsmarknaðar eftirlønarskipanina!

vj

sosigaley

Dimmalætting
VIRGIN
TÓNDUR

DAGBLAÐIÐ
TUGGA
KLUSSUR

14. SEPTEMBER
FRIÐUR

FRIÐUR
NORÐYST

Dagblaðið og tey svørtu

Nú tey hvítu í Suðurafrika eru noydd at víðurkenna rættin hjá teimum svørtu íbúgvunum í landinum at liva sum frælst og sjálvstøðugt fólk við javnbjóðis rættindum sum allir aðrir av landsins íbúgvum er eisini feroyski verjin av apartheid øll hesi seinastu árin. Dagblaðið, noyddur at ásanna, at apartheidskipanin ikki kann brúkast. Blaðið skrivur:

Hóast ætlanin við apartheid var góð, gjordist hon so ólivilig og tung at gjøgnumføra og so dýr at varðveita, at búskaparligu og politisku vansarnir av henni uppgáðu teir fyrminur, tey hvítu høvdu av henni. Akkurát sum í øðrum sosialistiskum londum kódnar Suðrafrikanski planbúskapurin undir síni egnu deydvekt. Tey hvítu hava ikki ráð til at gjalda fyrri sín almenna sektor. Hvaðna minni at reisa svørtu fjøldina upp úr armóð og fávitsku. Tey svørtu

mugu fáa ábyrgd av egnum og landsins víðurskiftum. Burtur við sosialistiska formyndarinum. Privati ognarrætturin má gevast svørtum,

Beiskur biti man tað vera hjá apartheidvinarliga blaðstjóranum og fólkatingsmanninum at skula góðtaka, at tey svørtu í Suðurafrika hava javnbjóðis rættindi sum tey hvítu til sitt egna land. Men sum ikki einaferð er tað aftur sosialistiska kommunistiska skrimslið, sum skal dragast fram og hava skyldina fyrri alt ílt. Nú er bráðliga orsökini til vánaligu støðuna í Suðurafrika ikki tann hvíti apartheidpolitikurinn, men orsökini er tann, at tey hvítu hava ríkið sosialistiskan politikk við planbúskapi og einum ovurstórum almennum sektori. Ja, so skjótt avgreiddi Dagblaðið handa spurningin. Tað er ikki apartheid, sum er grundleggjandi orsökini til skilið í Suðurafrika, men tað er sosialisman.

At Dagblaðið í dag — eftir at hava veri verjin av

apartheid øll hesi árin — og samstundis harðasta móttøða móti sanktiónum, sum eru vendar móti apartheid — nú skal ditta sær at skriva, at tey svørtu mugu fáa ábyrgd av egnum og landsins víðurskiftum, er ovboðið. Burtur við sosialistiska formyndarinum. Privati ognarrætturin má gevast svørtum, skrivur blaðið. At teir koma sær. Bráðliga at brúka sosialismuna sum syndabukk og skriva, at privati ognarrætturin er svarið. Hvussu ber tað til, at hetta blað, sum í meira enn 10 ár miðvíst hevur mótarbeitt øllum teimum svørtu nú bráðliga sær privata ognarrættin og friu marknaðarskipanina sum tað sáligerandi! Sum um ikki júst henda skipan hevur verið galdandi í landinum alla tíðina, men bara við tí avmarking, at hon fevndi ikki um svørt. Hevur ikki sama blað aftur og aftur skrivað, at tey svørtu eru ikki før fyrri at hava ábyrgd av sær og sinum, at tey hvørki duga at lesa ella skriva og at tey bara stríðast hvør móti øðrum! Dagblaðið riður lágt,

sum tað hevur gjørt so mangan fyrr, tá tað hevur skrivað um eitt nú apartheid. At blaðið so tosar um ANC sum eina kommunistiska fornleiv, sigur heldur ikki so lítið um, hvussu væl blaðstjórin fylgir við, nú forseti tess, Nelson Mandela, nettupp hevur boðað frá, at felagskapurin hevur ikki í hyggju at vera reiðskapur hjá kommunistiskum røslum ella reka teirra hugsjónir.

Dagblaðsblaðstjórin, sum so mangan hevur vitjað í Suðurafrika, átti at vita betur. Hann hevur alla tíð verið ímóti sanktiónum, men nú áðan hann, um hann vil tað ella ikki, at nettupp sanktiónirnar eru ein partur av orsökini til, at hvítu vinmenn hansara nú hava verið noyddir til at vísa teimum svørtu menneskjaligan ans og áhuga.

Men so fekk Dagblaðið so enn eitt høvi til at dekkja út yvir sínar skeivu metingar at geva sosialismuni alla ábyrgdina.

Koyring og ábyrgd

Hesar seinastu mánaðirnar eru hendir fleiri álvarsamir skaðar í ferðsluni her á landi. Hyggja vit at hagtelunum, so kann tað siggja út sum um at hetta er nakað, sum bara eigur at vera so. Hvørt ár eftir árslok verður gjørt upp, hvussu nógv fólk eru deyð í ferðsluni. Okkurt árið er talið størri, okkurt annað minni. Orsøkirnar til hesar syrgiligu vanlukkur eru ymiskar, men fyrri flestu teirra er tað galdandi, at bilførarin hevur ikki verið nóg ansin.

Nógv kann sigast og skrivast um henda stóra spurningin, ferðsla og skaðar. Men vit eiga ikki at koma hartil, at vit bara yppa øksl og siga, at soleiðis sum samfelagið er háttað og tíðirnar eru, so eru vit noyddir til at kalkulera við so og so nógvum skaddum og deyðum í

ferðsluni hvørt árið. Vit mugu harafturimóti hvør í sær og frá politiskari síðu sláa fast, at hesar vanlukkur mugu ikki henda. Vit mugu øll royna at fyrirbyggja teimum. Men vit eru noyddir til at byrja við okkum sjálvum. Tað eru vit, sum hava fingið koyrikort, sum fyrst og fremst mugu ansa okkum og hinum. Vit mugu gera okkum greitt, at við koyrikortinum fylgja eisini skylda og ábyrgd mótvegis okkum sjálvum og okkara næstu. Vit eiga ikki at taka hetta at koyra bil bara sum eina sjálfvylgu. Bilurin kann drepa nær tað skal vera, bera vit okkum ikki rætt at ella um okkurt er, sum tað ikki átti. Vit mugu øll læra okkum at bera okkum rætt at í ferðsluni fyrri harvið at minka um skaðarnar.

